

Grote verschillen in milieubelasting tussen diverse gewassen in het gebied van de Duinboeren

De deelnemers aan het project Schoon Water bij de Duinboeren telen een groot aantal verschillende gewassen, van aardbei tot maïs. In 2009 en 2010 heeft een aantal deelnemers zijn bespuitingen geregistreerd en in 2010 hebben zij advies gekregen over het verminderen van de milieubelasting bij de gewasbescherming. Via de milieumeetlat van CLM is de milieubelasting in de verschillende gewassen berekend.

Gewas	Waterleven	Bodemleven	Grondwater
aardbeien	rood	rood	rood
appels	rood	oranje	rood
asperge	geel	groen	groen
boerenkool	groen	groen	oranje
boomteelt	rood	oranje	oranje
erwten	groen	groen	groen
gras	groen	groen	groen
maïs	groen	groen	groen
prei	rood	rood	rood
spinazie	groen	groen	groen
stamslabonen	groen	groen	groen
suikerbieten	groen	groen	groen
waspeen	geel	oranje	groen
wintertarwe	geel	oranje	oranje

Legenda
< 100
100 - 500
> 500

Belasting van het waterleven, bodemleven en grondwater door gewasbeschermingsmiddelen in 2010.

Verbeteringen in maïs en asperge!

In 2010 is de milieubelasting van het waterleven en grondwater in maïs gedaald ten opzichte van 2009. Voor het grondwater zelfs van 220 naar 34 milieubelastingspunten/ha. Het is van belang bespuitingen met de onkruidmiddelen Frontier en Calaris te beperken vanwege het negatieve effect op het waterleven en het grondwater.

De milieubelasting van het grondwater door de aspergeteelt daalde in 2010 flink ten opzichte van 2009. Door goed overleg met de adviseur zijn diverse bespuitingen uitgesteld en is mechanische grondbewerking toegepast. De milieubelasting voor het waterleven is in 2010 wel verhoogd door een bespuiting met Deltamethrin VLB 25.

Prei en aardbei blijven lastig.....

In prei is de milieubelasting voor het grondwater 9361 mbp/ha in 2009 en 19624 mbp/ha in 2010. Dit is hoog. De huidige preirassen (hybriden) groeien snel en zijn vatbaar voor

diverse schimmelziekten. Veelvuldig bestrijden met afwisselende schimmelbestrijdingsmiddelen is daarom nodig. Ook vindt het merendeel van de bespuitingen in deze prei in de herfst plaats. Dit geeft meer uitspoeling en daardoor een hogere milieubelasting. Het middel Tracer veroorzaakt een hoge milieubelasting voor het bodemleven en grondwater in prei. Trips zijn een behoorlijk probleem bij het telen van prei en er zijn vrij weinig mogelijkheden voor de bestrijding hiervan. Naast Tracer zijn voor de bestrijding van de lastige preiplaag trips ook de middelen Deltamethrin VLB/E.C. 25 en Vertimec veroorzakers van een hoge milieubelasting voor het waterleven in 2010.

In aardbei is de milieubelasting van het grondwater gestegen van 1875 mbp/ha in 2009 naar 3101 mbp/ha in 2010. In de zomer van 2010 waren er veel problemen met meeldauw. Vanaf augustus was er veel vruchtrot door het aanhoudend natte weer. Hierdoor zijn meer middelen ingezet.

Gewassen met lage milieubelasting

De gewassen gras, erwten, spinazie, stamslabonen en suikerbieten hebben in 2010 een lage milieubelasting (< dan 100 mbp/ha). Het gebruik van middelen in deze gewassen is beperkt. In andere gewassen, zoals appels en laanbomen, is de ziekte- en plaagdruk groter en ook de milieubelasting is hoger.

Uitdaging voor de toekomst

Er zijn grote verschillen in milieubelasting tussen diverse gewassen. Dit heeft deels te maken met de ziekte, plaag en onkruiddruk. Ook in lastige gewassen kan de milieubelasting echter verminderen, bijvoorbeeld door bespuitingen uit te stellen en mechanische grondbewerking toe te passen. De uitdaging is via nieuwe techniek en slim management de ziekten en plagen te beheersen en de milieubelasting te verminderen.

Aspergeteelt minder milieubelastend in 2010

Het jaar 2010 was een succesvol aspergejaar voor Schoon Water bij de

Duinboeren. De milieubelasting voor

het grondwater daalde drastisch

(64 tov 909). Dit komt doordat het

middel Kenbyo minder is gebruikt.

De milieubelasting voor het

waterleven steeg (185 tov 14),

vanwege bespuitingen met het middel

Deltamethrin.

Piet van Iersel: "In overleg met mijn adviseur heb ik de preventieve schimmelbespuitingen uitgesteld. Dat pakte goed uit. Ik heb niet één keer tegen botrytis hoeven spuiten.

Mijn percelen bleven net zo lang groen als percelen van andere telers die wel bespuitingen hadden uitgevoerd tegen botrytis.

Een geluk voor mij is ook wel dat ik in een gunstige regio zit: de ziektedruk is hier vrij laag omdat er weinig asperges worden geteeld. Ook was het een gunstig jaar, na het steekseizoen was het wekenlang droog.

Ook heb ik 2 natuurlijke middelen gebruikt: Pre-tect (een bladmeststof) en Senty R (groei-bevorderaar). De behandelde percelen zagen er goed uit, maar de onbehandelde percelen ook. Het effect van de bespuitingen was dus niet direct te zien."

Op één perceel was de aspergekever hardnekkig, wat de uitschieter van het middel Deltamethrin verklaart. "Dat was een nieuw aangelegd perceel. Daar staat al loof vanaf mei, in tegenstelling tot de oude percelen, die

pas groen zijn na het oogstseizoen. Die jonge planten hebben kleine sappige naaldjes en worden door de aspergekever onweerstaanbaar gevonden. Hij was niet weg te krijgen."

"Ook in de onkruidbestrijding heb ik stappen gezet. Na het steekseizoen ben ik twee á drie keer met de cultivator door al mijn percelen geweest. Dat gaf een prima resultaat, mede omdat er een droge periode was na het steekseizoen. Hierdoor heb ik maar één keer tegen onkruid gespoten, waar dat normaal twee keer gedaan wordt."

"In samenspraak met Jos van Hamont (DLV Plant) heb ik bespuitingen uitgesteld en ben ik natuurlijke middelen gaan gebruiken. De combinatie van vertrouwen op mijn eigen gevoel en overleg met de adviseurs werkt voor mij goed. Voor dit jaar heb ik geen speciale plannen. Ik hoop dat ik het resultaat van 2010 kan vasthouden. Alleen hopen dat die aspergekever zich dit jaar gedeisd houdt op de nieuwe aanplant."

Schoon Water bij de Duinboeren gaat door in 2011!

De ervaringen die de Duinboeren samen met DLV Plant en CLM hebben opgedaan bij het uitdragen van de Schoon Water Boodschap, hebben verschillende nieuwe inzichten opgeleverd. In 2011 wordt de focus bij de advisering verlegd naar drie doelgroepen in het Duinboerengebied. Het gaat hierbij om:

- Loonwerkers uit de regio worden vanuit het project ondersteund bij de Schoon Water aanpak. Hierbij ligt de focus op de juiste aanpak bij de teelt van voornamelijk gras en maïs. Deze loonwerkers krijgen ondersteuning van de adviseurs van DLV Plant.
- De deelnemende aspergetelers gaan in studiegroep verband aan de slag met de invulling van de Schoon Water aanpak op bedrijfsniveau.
- Met de boomtelers wordt vanuit het project gekeken naar de knelpunten op het gebied van gewasbescherming. Hierbij wordt een link gelegd met bodemvruchtbaarheid en behoud van organische stof. Hiermee wordt aangesloten bij de wensen van de boomtelers.

Met deze nieuwe aanpak verwachten we op de meest efficiënte wijze de nieuwste Schoon Water kennis uit te kunnen dragen.

Het project 'Schoon Water voor Brabant' is een groot succes. In het project worden maatregelen bedacht en uitgevoerd met positieve resultaten voor het grondwater én voor de agrariërs. Als voorlopers van duurzaam ondernemen willen de Duinboeren en omliggende ZLTO-afdelingen deze zogenoemde win-win maatregelen overnemen.

200 agrariërs in de gemeenten Dongen, Loon op Zand, Haaren, Vught, Tilburg, Oisterwijk, Heusden, het westelijk deel van 's-Hertogenbosch en het oostelijk deel van Waalwijk hebben de kans om mee te doen aan het project 'Schoon Water bij de Duinboeren'. Tien agrariërs gaan aan de slag met effectieve maatregelen en demonstreren deze ook. Anderen krijgen hulp bij het opstellen van een gewasbeschermingsplan en professionele begeleiding door DLV Plant. Ook loonwerkers doen mee aan het project.

MEER INFORMATIE?

Heeft u nog vragen over **Schoon Water bij de Duinboeren?**

Neem dan contact op met:
Overlegplatform Duinboeren
(duinboeren@hetnet.nl):
Emiel Anssems T 06-20198614

Tekst en redactie:
CLM en Overlegplatform Duinboeren
Foto's: CLM